

DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2008/2220

Karar No : 2012/2239

Temyiz İsteminde Bulunan (Davacı)**Vekili**Fırat Yıldız
Av. Turhan İçli

Toros Sok. 7/24 - Sıhhiye / ANKARA

Karşı Taraf (Davalı)

: Milli Eğitim Bakanlığı - ANKARA

İstemın Özeti

: Danıştay Sekizinci Dairesinin 14/05/2008 günlü, E:2007/7774, K:2008/3520 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması, davacı tarafından istenilmektedir.

Savunmanın Özeti

: Danıştay Sekizinci Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi

: Tuğba Demirer Akar

Düşüncesi

: Temyiz isteminin kabulü ile Daire kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüldü:

Dava; görme engelli olan davacının Anadolu Öğretmen Liselerine başvuru koşulunu taşımadığına ilişkin Diyarbakır Valiliği Ali İhsan Arslan Görme Engelliler İlköğretim Okulu Müdürlüğü'nün 15/08/2007 günlü, 500/281 sayılı işlemi ile işlemin dayanağı 06/09/1998 günlü, 23455 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'nin 9. maddesinin (f) bendinde yer alan "körlük ve şaşılık" ibaresinin iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Sekizinci Dairesi 14/05/2008 günlü, E:2007/7774, K:2008/3520 sayılı kararıyla; milli eğitim genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak amacıyla kurulan ve bu amaca yönelik öğretmenlik mesleğinin gereğine uygun bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırma doğrultusunda eğitim veren Anadolu Öğretmen Liselerinin, öğrenci seçiminde diğer orta öğretim kurumlarından farklı şartlar getirebileceği, öğretmenlik; 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesinde, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlanmış olup, milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda sağlıklı bireylerin yetişmesinde en önemli rol öğretmenlere düştüğünden, öğretmenlerin bu amaca yönelik yeterli formasyon ve fiziki yeterliliğe sahip olmaları gerektiği, öğretmen-öğrenci iletişiminin temelinin gözleme dayalı olması karşısında, oluşturulan bireysel işlemlerde ve bu işlemin dayanağı yönetmelik hükmünde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir.

Davacı, anılan kararı temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedir.

Dava konusu Yönetmelik hükmü, 02/09/2010 günlü, 27690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 7.maddesiyle yürürlükten kaldırılmış ise de, davacının Anadolu Öğretmen Liselerine başvuru koşulunu taşımadığına ilişkin bireysel işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olduğundan ve işlem, bu hükme dayalı olarak tesis edildiğinden, bu hüküm yönünden de işin esasının incelenmesi ve hükmün hukuka uygunluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasanın 'Kanun Önünde Eşitlik' başlıklı 40.maddesinde, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu düzenlenmiştir.

03/12/2008 günlü, 5825 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve Dışişleri Bakanlığının 13/05/2009 günlü, HUMŞ/619 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 günlü, 244 sayılı Kanunun 3. maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 27/05/2009 tarihinde onaylanması kararlaştırılan Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin 24.maddesinde de; "1. Taraf Devletler, engellilerin eğitim hakkını tanırlar. Taraf Devletler, bu hakkın fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın sağlanması için, eğitim sisteminin her seviyede engellileri de içine almasını ve ömür boyu öğrenim imkanı sağlamalıdır.

...

2. Bu hakkın hayata geçirilmesi için taraf Devletler aşağıda belirtilenleri sağlamalıdır:

(a) Engelliler, engelleri nedeniyle genel eğitim sisteminin dışında tutulmamalıdır ve engelli çocuklar, engelleri nedeniyle parasız ve zorunlu ilk ve orta öğretimin dışında tutulmamalıdır;

(b) Engelliler yaşadıkları çevrede, engellerini gözeterek onları da içine alan, kaliteli, parasız ilk ve orta öğretime diğerleriyle eşit bir şekilde erişebilmelidir;

(c) Bireylerin ihtiyaçlarına göre makul uyumlaştırmanın yapılması;

(d) Engellilerin genel eğitimden etkili şekilde yararlanabilmeleri için, genel eğitim sistemi içinde ihtiyaç duydukları desteği almaları;

(e) Engellilerin eğitime dahil olması hedefine uygun olarak, bireye özgülenmiş etkili destekleyici tedbirlerin akademik ve sosyal gelişimi azamileştiren ortamlarda sağlanması.

3. Taraf Devletler, engellilerin toplumun üyeleri olarak eğitime tam ve eşit katılmalarını kolaylaştırmak için yaşam ve sosyal gelişim becerilerini edinmelerini sağlamalıdır. Bu amaçla, taraf Devletler aşağıda belirtilen uygun tedbirleri almalıdır:

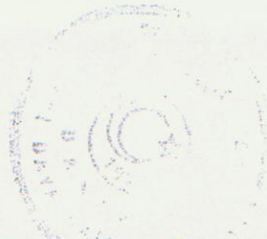
(a) Braille ve diğer biçemlerdeki yazıların okunmasının öğrenilmesine, beden dilinin, iletişimin alternatif araçlarının ve biçimlerinin, yeni çevreye alışma ve bu çevrede hareket etme becerilerinin öğrenilmesine ve akran desteği ve rehberlik hizmeti verilmesine yardımcı olunması;

(b) İşaret dilinin öğrenilmesine ve sağırın dilsel kimliğinin gelişimine yardımcı olunması;

(c) Kör, sağır veya hem kör hem sağır olanların, özellikle çocukların eğitiminin en uygun dille, iletişim araç ve biçimleriyle, onların akademik ve sosyal gelişimini azamileştiren ortamlarda sunulmasını sağlamak.

4. Taraf Devletler, bu hakkın hayata geçmesini sağlamak için, engelli olanlar dahil olmak üzere, işaret dilini ve Braille alfabesini bilen öğretmenlerin işe alınması ve eğitimin her düzeyinde çalışan uzmanların ve personelin eğitilmesi için uygun tedbirler almalıdır. Söz konusu eğitim, engelliliğe ilişkin bilincin yükseltilmesini, uygun alternatif iletişim araç ve biçimlerinin, destekleyici eğitim tekniklerinin ve materyallerinin kullanılmasını içermelidir.

5. Taraf Devletler, engellilerin genel yüksek okul eğitimine, mesleki eğitime, erişkin eğitime ve ömürboyu süren eğitime ayrımcılığa uğramaksızın diğerleriyle eşit bir şekilde erişimini sağlamalıdır. Bu nedenle, taraf Devletler engellilerin ihtiyaçlarına uygun makul uyumlaştırmanın yapılmasını sağlamalıdır. " düzenlemesine yer verilmiştir.

07/07/2005 günlü, 25868 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlüler ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 15.maddesinde de; "Hiçbir gerekçeyle özürlülerin eğitim alması engellenemez. Özürlü çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır.

Özürlü üniversite öğrencilerinin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için Yükseköğretim Kurulu bünyesinde araç-gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özürlülere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının hazırlanmasının temini gibi konularda çalışma yapmak üzere Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Merkezi kurulur.

...

Özürlülerin, her türlü eğitim ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kabartma, sesli, elektronik kitap; alt yazılı film ve benzeri materyal üretilmesini teminen gerekli işlemler, Millî Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca müştereken yürütülür. " kuralına yer verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'nin "Aday Seçimi" başlıklı 9. maddesinde; 8.madde uyarınca bulunduğu ilköğretim okulunun öğretmenler kurulunca aday seçimi yapılırken öğrencide aranması gereken özellikler sayılmış, maddenin dava konusu edilen (f) bendinde ise, fiziki görünüşü itibarıyla bilinen bir bedeni ve ruhi bozukluğunun bulunup bulunmadığı, kekemelik, körlük, şaşılık, sağırılık, yürümeye engel derecede topallık, cücelik, bulaşıcı kellik ve benzeri özrünün olup olmadığının inceleneceği düzenlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının Diyarbakır Ali İhsan Arslan Görme Engelliler İlköğretim Okulu son sınıf öğrencisi iken Ortaöğretim Kurumları Sınavına girerek başarılı olduğu, Hakkari Şehit Binbaşı Murat Özyalçın Anadolu Öğretmen 'Lisesine girmeye hak kazandığı, kayıt yaptırmak üzere başvurduğunda görme özürlü olması nedeniyle Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'nin 9.maddesinin (f) bendi gereğince durumunun değerlendirilerek, başvuru koşullarını taşımadığından bahisle başvurusunun reddedilmesi üzerine işbu davayı açtığı anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, hiçbir gerekçeyle özürlülerin eğitim alması engellenemeyeceği gibi, özürlü çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanması gerekmektedir. Devlet, Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin 24.maddesi uyarınca, özürlülerin genel yüksek okul eğitimine, mesleki eğitime, erişkin eğitime ve ömürboyu süren eğitime ayrımcılığa uğramaksızın diğerleriyle eşit bir şekilde erişimini sağlamalı ve onların ihtiyaçlarına uygun makul uyumlaştırmayı yapmalıdır.

Davalı idare tarafından, millî eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak amacıyla kurulan ve bu amaca yönelik öğretmenlik mesleğinin gereğine uygun bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırma doğrultusunda eğitim veren Anadolu öğretmen liselerinin öğrenci seçiminde, diğer orta öğretim kurumlarından farklı şartlar getirebileceği savunulmuş ise de; bu şartların mevzuatın çizdiği sınırlar dahilinde olması ve özürlülerin eğitim hakkının engellenmesi niteliğinde olmaması gerekmektedir.

Yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme sistemimizde Anadolu öğretmen liselerinden mezun olan öğrenciler yükseköğretim programı olarak öğretmenlik bölümleri dışındaki bölümleri seçme hakkına sahip olduğu gibi, diğer ortaöğretim kurumlarından mezun olanlar da öğretmenlik

bölümlerini seçebilme hakkına sahiptir. Bu durumda; diğer ortaöğretim kurumlarında eğitim gören özürlü bir öğrenci öğretmenlik bölümlerini seçebilme imkanına sahip olurken, davalı idarece dava konusu Yönetmelik hükmü ile özürlü öğrencilerin Anadolu öğretmen liselerinde eğitim görme hakkı, özürülülerin öğretmen olamayacağından bahisle engellenmektedir.

Davalı idare tarafından, öğretmenlerin, eğitim ortamında ve eğitim ortamı dışında öğrencilere rol model oluşturacağı, eğitim ortamında eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde her noktadaki öğrenciyle gözüyle, sözüyle ve diğer duyu organlarıyla iletişim kuracağı, öğrencilerin davranışlarını izleyerek, kontrol edeceği ve yönlendireceği, gerektiğinde eğitim araç ve gereçlerini kullanmasına her yönden yardım ve destek olacağı, uygulamalara rehberlik edeceği, zarar verecek hal ve davranışlara gerektiğinde fiziksel olarak müdahale edeceği ve öğrencileri zarar verici etkenlerden koruyacağı, özürülüler tarafından bu hususların gerçekleştirilmesi mümkün olamayacağından öğretmen de olamayacakları belirtilmişse de, bu tespitin, özürülülere yönelik açık bir ayrımcılık niteliğinde olduğu, öğretmenlik branşları dikkate alınmaksızın ve somut dayanaklar olmaksızın yapıldığı anlaşılmaktadır.

Kaldı ki, öğretmenliğe atama şartları; amacı, Anadolu öğretmen liselerinin kuruluş ve işleyişine ait esasları düzenlemek olan bir yönetmelikte değil, öğretmenliğe ilişkin mevzuatta düzenlenmesi gereken bir konudur. Nitekim, dava konusu işlem tarihi itibarıyla yürürlükteki haliyle Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nin 6.maddesinde öğretmenliğe atama şartları düzenlenmiş, bu maddenin 1.fıkrasının (ç) bendinde; "Sağlık durumunun Türkiye'nin her bölge ve iklim şartlarında öğretmenlik görevini yapmasına engel olmadığını tam teşekküllü hastanelerden son altı aylık süre içinde alacağı Sağlık Kurulu Raporu ile belgelendirilmek, bedensel engelli adaylar bakımından; bedensel engelinin öğretmenlik görevini yürütmesine engel olmadığına Bedensel Engeli Değerlendirme Komisyonunca karar verilmiş olmak" kuralına yer verilmek suretiyle, bedensel engelinin, engelinin öğretmenlik görevini yürütmesine engel olmadığına Bedensel Engelli Değerlendirme Komisyonunca karar verilmesi halinde öğretmenlik yapabileceği öngörülmüştür.

Bu durumda, dava konusu düzenleme ve işlemden, yukarıda belirtilen gerekçelerle hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulü ile Danıştay Sekizinci Dairesinin 14/05/2008 günlü, E:2007/7774, K:2008/3520 sayılı kararının BOZULMASINA, kararın tebliğ tarihini izleyen (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 21/11/2012 gününde, düzenleyici işlem yönünden gerekçede oyçokluğu, uygulama işlemi yönünden oybirliği ile karar verildi.

Başkanvekili	Üye	Üye	Üye	Üye
Sinan	Halide Ayfer	İbrahim	Namık Kemal	Gürsel
YÖRÜKOĞLU	ÖZDEMİR	BERBEROĞLU	ERGANİ	MEKİK
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
Nalan	Kadir	Şaban	İbrahim	Hallil
TERZİ	ÖZKAYA	İŞIK	ALİUSTA	ÇIRAK
			(X)	
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
Vahit	Hasan	Mehmet	Prof.Dr.Ali Dursun	Fatih
BEKTAŞ	GÜZELER	CELİK	ULUSOY	ÇİHANGİR

GEREKÇEDE KARŞI OY

X- Dava konusu Yönetmelik hükmü, 02/09/2010 günlü, 27690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 7.maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olduğundan, düzenleyici işlem yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekmektedir.

Düzenleyici işlem yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi ise, uygulama işleminin hukukiliğinin denetlenmesine engel değildir.

Açıklanan nedenle, düzenleyici işlem yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiğinden, Daire kararının bu gerekçeyle bozulması gerekmekte olup, çoğunluk kararının bu kısmına gerekçe yönünden katılmıyorum.

Üye

İbrahim

ALİUSTA

